

mittet: cui se mūdus p̄ti spon te
partī coacte subijciat. quē tñ scā
mulier ecclā in fide pseuerādo fi
nalitē vincet. Job. v. Hec est em̄
victoria q̄ vincit mundū: fides
nostra. **E**xpliat moralizatio
libri iudith

Incipit moraliza
tio hester
Assuerus rex q̄ reg
nabat ab india vs
q̄ in ethiopiā sup
centū a xxvij puin
cias anno 3° regni sui fecit grāde
conuiuū p̄cipibz a pueris suis
fortissimis psarū medoz a incli
tis p̄fectis puiciarū longo tēpo
re a hoc in illa domo mirabili de
qua legitur in histoia alexandri
q̄ colūpne erant argētee. tectū fi
cut firmamētū gemis lucētibus
ad instar stellaz a signorū disti
ctum. septē autē diebus fiebat p̄
paracō. postea autē p̄paratum est
cōuiuū in vestibulo orti nemo
ris qd̄ regio cultu et maū erat cō
fitum. erant autē ex vtraq̄ pte tē
toria mira contexta varietate. et
in pauimento lecti aurei vt dicit
cōmestoz vineā habebat mirabi
lem. orti eius. i. vites erant argē
tee: palmites aurei. botri diūsa
rum gemaz varietate distincti.
populū autē vniūsum qui inuen
tus est in susis ad conuiuū inuita
uit. **A**ssuerus iste q̄ interptat
bitudo atriuū vel ostiū significat
xp̄m qui ē rex magnus sup om
nes deos et qui est beatitudo ad
glorificādū. atriuū ad recipien

dum. ostiū ad nos in paradisi in
troducēdū Job. x. Ecce ego sum
ostiū Ille igit̄ tercio anno regni
sui. i. tercio tpe mundi scz in tpe
gracie auctis suis fidelibz in or
to regio ecclesie scē mris mirabi
le cōuiuū p̄pauit in quo scz cor
pus xp̄iū comedēdū dedit et in
q̄ sangnē suū loco vini effudit.
Mathei xxij. Hō quidā fecit ce
nam magnā et conuocauit mul
tos. Cōuiuū autē dicit̄ a con et
vino viuis quia ibi simul viuūt
et sic pprie fidē ecclesie designat
vbi et in qua diuerse nacōnes et
populi viuere cōprobāt̄. Et q̄a
nobilitatē cōuiuū fecit hospitis
seu domi dicio. loci dispositio. ci
borū appositio conuiuiaz ordina
tio. igit̄ si de rege querit̄ dico q̄
ille assuerus est. i. xp̄us et c. Sed
supra si q̄rit̄ de loco dico q̄ illud
cōuiuū fit in domo et in orto id
ē in ecclā q̄ dicit̄ do? rōe securita
tis. dicitur ortus rōe fructuose a
memitatis. Dicit̄ domus vbi co
lūpne argētee. i. p̄dicatores e
loquētes et argētei debēt esse
tectū vero supi? .i. p̄latoz supio
rum stat? q̄i firmamētū p̄ cōstā
ciam debent eminere et in eis de
bet stellaz et signorū. i. virtutū
copia splendere. **G**enesis. p̄mo
Stellas posuit in firmamēto ce
li. Ortus ecclā ille vineam sacre
scripture cōtinet que vites argē
teas p̄ eloquēciā: palmites au
reos p̄ sapienciam. vuas de lapi
dibus preciosis per virtutem et

documentorum omnium luculentiam possidet. habet etiam iuxta ortum istum vestibulum religionis quod ex omni parte habet tectoria. id est personas ad deum per affectionem extensas que scilicet mire fuerunt scitatis. et pulchritudinis et honestatis; etiam laqueos aureos caritatis et paucitatem spaciosissime humilitatis. **Ca. iiii.** Ortus conclusus et cetera. **I**tem si querit que fuerunt diuideo generaliter quod omnes principes et perfecti. id est omnes boni superiores prelati omnes pueri regis fortissimi. id est viri simplices et innocentes et mundi et contra vicia fortes et robusti et ut breuiter concludat omnes populi que sunt in insulis. id est omnes qui sunt in mundo ad fidei conuiuium inuitati alijs atque alijs vna omnibus dicitur. **Lu. xxiii.** Omnia pata sunt venite ad nuptias dicit dominus. **H**ic dicitur quod tibi in vasis alijs atque alijs inferebantur. et poculis aureis bibebat in conuiuium assueti. eratque vinum abundatissimum quod etiam regali magnificentia erat dignum sic tamen fiebat quod nullus erat qui nolentes ad bibendum cogeret et sic ordinatum erat a rege. quod unusquisque sumeret quod placeret. Sic veredico quod vinum sacre doctrine et feruor sancte fidei abundat in ecclesie conuiuium propinatur. et tibi spirituales scilicet bona exempla et documenta vasis alijs. id est personis scilicet personis virtutibus et meritis differentes quasdam scilicet bonas et sanctas quasdam vero fictas et ypocritas

ministrat. In illo enim conuiuium sunt vasa alia et alia. quia sicut dicitur apoc. ii. et iii. ad thimo. secundo. In domo magna non solum sunt vasa aurea et argentea sed etiam lignea et fictilia. Et tamen in omnibus vasis ministrantur sacramentorum tibi qui scilicet per bonos et malos ecclesie ministros ministrat. et fides predicat et bona plurima efficiuntur. **U**nde ad philip. primo. Quid enim dum omni modo siue per occasionem siue per veritatem christus annuncietur. et in hoc gaudeo. **I**tem si queritur qualis fuerit in comedendo modus et regula. respondetur quod in illo fidei ecclesie conuiuium nullus est qui nolentes ad bibendum cogat. sed quilibet accipit quod delectat. quia scilicet nullus est qui vinum fidei bibere appellatur vel qui ad fidem venire cogatur sed unusquisque pro libito voluntatis sue ad sacramenta fidei admittitur et leuat. **N**on vult enim seruos habere dominus. sed liberos. non coactos sed voluntarios quod vinum fidei non datur nisi volenti. datur tamen pro libito cuiusque petenti. **Matth. vii.** Quis enim qui petit accipit. **Q**uanti enim vult de illo potest accipere quod. scilicet quantum placet homini tantum potest a deo de fide de moribus de gratia et virtutibus impetrare. **U**n. **Matth. xiii.** dicit quod christi conuiuium comederunt de piscibus quantum volebant. **U**nde iohannis septimo capitulo. Qui sitit veniat ad me et bibat et cetera. **V**el si vis applica

Hester.

omnia ista ad cōuiuuium paradisi
quod in domo securitatis et in orto
amunitatis et quod ab assuero. i.
a deo qui est omnium beatitudo pabi-
tur. et in quo uinum eterne cōsola-
tionis et ebrietas torrens perpetue
voluptatis auilbet per libitum cōce-
detur. ibi erunt lē aurei. i. quies et
trāquillitas in cōsua. ibi erunt
vasa aurea alia et alia scōrū dīa
sua meita sub disticta. p̄ma
cori. xv. **S**tella differt a stella in
claitate. **V**el si vis dicere quod uasa ista
alia et alia sūt p̄dicatores: uinum
uero celestē doctrinā figit quod scilicet
nullus dicitur appellari audire quod scilicet p̄di-
cator non dicitur auditoribus impotunt
esse nec plus quam placeat offerre
quod alias possit faciliē displicere. **C**
Cū rex assuerit suum solepne ui-
uium in septē diebus diuinis cele-
brasset cōtigit quod uino calefactus
reginā vasti quod in palacio regis
fecerat magnū cōuiuuiū feminarū
mādauit quod ad se ueniret ut im-
posito dyademate super caput eius
pulchritudinē ipsius uniuersis po-
pulis quod in cōuiuio interfuerāt de-
mōstrāret. **E**rat enim sicut hic dicitur
pulchra valde. **V**asti uero uota ad
regē ueniē cōtēpsit propter quod quia
regē offēderat et quod ceteris mulie-
ribus de cōtēpnēdis maritis malū
exemplū dederat de cōsilio mā-
cha qui erat unus de septem duci-
bus quod faciem regis videbant fu-
it regno deposita et priuata. **H**ester
loco ipsius substituta: facta
est etiā lex ne de cetero muliere

maritos cōtēpnere presumāt et
ut uiri uxores preemineāt et in
suis domibus principales existant
et maiores. **I**sta p̄nt expo-
nere et allegoicē per assuerū intel-
ligit christus rex regū quod scilicet vasti
reginā. i. aīaz xpianā sibi per fidē
despōsauit et regni paradisi reginā
beatitudinisque capacem effecit.
Igitur cū ista sit pulchra valde in
naturalibus constat quod rex ille christus
uino caritatis calefactus ipsam cō-
tinue ad se uocat et inuitat ut scilicet
dyadema regni scilicet grām et glori-
am super caput eius ponat et eius
naturalē et moralē pulchritudinē
diuinis suis. i. angelis in pa-
disum ostendat dicens illud canti-
corū iij. **V**eni dilectā mea de libāo
uini coronaberis. et illud uini es-
lecta mea ponam te in thronū
meum. **S**ed proculdubio sepe fit
quod ista in palacio eminentiarū tē-
poralium cōstituta et in cōuiuio
corporaliū occupata uocacōe re-
gis despiciat et ad eū uenire per pe-
nitentiā contempnit sed in ex-
terioribus residenes uiri imperiū
vilipendit. et ideo pro certo christus
indignatus grauiter ipsam punit
et de regno paradisi quod obtinu-
isset si uellet detrahit et depōnit
dicens illud p̄bioꝝ p̄mo. **V**oca-
ui et renuistis: expādi manus
meas et non fuit qui respiceret.
Ego autem in interitu uestro u-
debo. **A**liam uero sanctam et hu-
mitem sibi querit quam ad glo-
riam eligit et extollit. **V**el dic

moraliter q̄ vir ille est intellā
 vel supior porcio rōnis: vxor su
 a ē voluntas. q̄ p̄ c̄to tēporalib
 oblectata diuinijs. i. honoribus
 et delicijs virum contempnere
 videtur. nec eius momitis salub
 b̄ obedit. sed circa diuina femi
 narū. i. c̄c malos actus et delicia
 as vacat sollicitus. Quo viso v̄
 ei? debet eā de gradu libertatis p̄
 pe nitentiā deponē et p̄teritiā suā
 atrocius castigare et virū debē
 dominari vxori spūm carni rōz
 volūtati d̄z oñdē dicit illd̄ p̄ ad
 thi. ij. **M**ulierem docere nō p̄mit
 to: nec dominari in virū. h̄ eē in
 silentio **V**el dic q̄ rex iste sig
 nificat de numero oīm prelatū
 superiore: regia ista designat aua
 tū vel p̄latū inferiore. vel etiā quē
 cūq; malū iudiciē p̄ncipē vel rō
 rē. qz sic videt̄ quotidie vasti. i.
 mali p̄ncipes et prelati molles
 feminei et ip̄fecti qui tñ sūt p̄ ra
 pinas et vastacōes subditoz p̄
 prie vasti dē in conuiujs. et c̄c
 feias ad lram occupati ad illū q̄
 ipsos in tali statu posuit sciz ad
 assuerū egē xp̄z p̄ bona opa ve
 nire cōtēpnūt. h̄ in proprio pa
 lacio scilz in ecclesia vel dignita
 tis statu lasciuūt vel excedūt. et
 sic etiā cōtēpnēdi viros suos sciz
 superiores a p̄latos alijs inferi
 oribz ex^m sūt q̄ p̄ c̄to sepe fit
 q̄ iste rex assuerus xp̄s istos de
 regni officijs et dignitatibz p̄
 mortē vel p̄ infortuniū depomit
 et loco eorū alios substituit a ē

ponit **O**cculta ei p̄uidētia dei i
 iqs superiores sibi contrarios et re
 belles. et maxime qñ videt eos
 effectatos et molles solz deponē
 et locū suū alijs melioribz sub
 rogare **Vñ iob xxxiiij** Perdidit
 multos. zc̄ **V**el dic q̄ iste ē pa
 pa vel supior p̄latus vel p̄nceps
 q̄ i palacio suo. i. in aliq̄ ecclē vel
 curie sue gradu officio vel benefi
 cio vidz dn̄ari aliquā malā et su
 pbā reginā. i. aliquā mulierē a
 enuā p̄sonā c̄ca cōuiuia et feias
 occupatā et nichiloī? sibi et mā
 datis canoicis cōtra c̄c et rebellē.
 ip̄z p̄ c̄to d̄z deponē a aliā bonā
 p̄sonā loco ei? subrogare et dia
 c̄ate iurisd̄cōis caput ip̄su s̄ in
 signire. dicit illd̄ math. xxi **Au**
 fēt a vob regnū. zc̄. **F**acto em̄ et
 verbo debent doceri non contēp
 nere superiores a seipsos etiam
 cognoscere debere esse subditos
 et minores **A**d ephesios quinto
Mulieres viris suis subdite sūt
Vel dic allegoricē. sicut com
 munit̄ exponūt doctores q̄ p̄
 ma regis primi cristi et dei vxor
 fuit sinagoga iudeorum que sci
 licet vasti que interpretatur fi
 nis signatus proprie dicitur p̄
 eo. q̄ ista certo et signato fine
 terminari debeat **I**gitur ista est
 veritas q̄ quando rex noster cri
 stus fidelibus suis magnum cō
 uiuium fecit. et utiq; fuit quan
 do p̄sonaliter veniens scip̄z sac̄m
 to altaris ad cedendū dedit tūc
 pro auldubio vxor sua sinagoga

que scz in palaco regio scilicet in scripturis vel in iherosolimis et idea comuuium feiunabz et scis aiaabz bactus fecerat ipasq; pabulo fidei et doctrine pauerat a rege xpo vocata et ad fide inuitata venire renuit et mariti sui xpi amplexus fugies et vita ipi vilipedens in pterua rebellione et infidelitate pmanfit **C**um em ipa ppter diuinas reuelaciones patru et prophetay scripturas et satisfaciones esset pulcherrima voluit ex xpus ipam primitus ad comuuium fidei vocare et dyademate .i. religiois cultu insignire et pulchritudine virtutu suaru in exemplum feliu duersoz voluit omnibus demonstrare volens scilicet et q impleret illud **A**stitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato arcuata vaietate **S**ed pro certo vocacione xpi et apostolorum contempnes ad conuuium noluit venire nec regis iussionibus obedire **I**deo de consilio septem duum id e de consensu omnium apostolorum predicatorum ista deponeda et relinquenda condempnatur et alia substituenda sciz eccia de gentibus loco ipi indicat **Q**d utiq; tunc factum e qn relicta iudea apli ad gentiles se trastulerunt et ecciaz ex gentilibus sicut noua puella hester regi xpo quesierunt et synagoga deposita regio honore propter suam infidelitate priuata dyadema regis hester que interpretatur abscondita id est ipi gentilitati

conuersa que diu in peccatis abscondita fuerat contulerunt. **I**sta aut synagoge repudiaco et gentiliu electio tunc est perfecta et sentenciata sup hoc p vltimu sapientu scz paulu minimu aploz pmulgata quando ipse iudeis intulit ista vba act. xii qz indignos vos iudicastis: ecce vntim ad gentes

Hic dicit q repudiata vasti multe pulcherrime et speciose puelle de auctis partibus regni querunt et omnibus ipsis de hijs que ad mundum . idest ad cultu muliebre et ad ornatu eaz ptinebat copiosissime puidet **Q**uestite ergo ad eugenum eunuchum q custos eat regaliu feinarum in custodia adducit et qm qz ipaz regi placet amplius loco vasti regina efficit. **I**nt cetera aut adducta est hester neptis mardochei de gne iudeozu qua ide mardochei in filia adoptauerat et nutrierat q formosavalde in oculis oim grisa gloriosa et amabilis appaebat **E**unuchus etiam custos eius ipsam sume dilexit et septem puellas formosissimas sibi tradidit ancillas et ornatu ei p ceteris festiavit. **I**gitur cum puelle successiue p ordine ad regis cubiculum duceret factum e qz hester suo ordie ducet q ipaz su p oes alias diligens in regina sibi elegit et ipaz dyademate coronauit et sibi p vasti in coniugem copulauit nupcias et conuuium magnu pparauit. **M**ardocheus

omnes enim alie concubine pnt di
ci. **I**sta aut sola et unica coniunx
meruit nūcupari. vñ can. vi. in
p̄sona di dicit sic. **U**na ē colūba
mea p̄fecta mea electa genitrici
mee. **V**iderūt eā filie syon et bea
tissimā p̄dicauerunt et regine et
cōcubie laudauerūt eā. **E**t si vis
dic q̄ ista ē hester abscondita ele
uata etc. **I**sta autem eugeo eu
nucho custodi regalium femina
rum id est sūmo pontifici qui ē
custos et p̄latus omnium anima
rum in custodia traditur a quo fi
bi mūdus muliebris id est virtu
tum ornatus cōpat̄ a quo septē
puelle id est septem principales
virtutes sibi in obsequium assig
nantur. vel a quo septem puelle
id est vniuersē mundi ecclesie ei
dem subiugant̄ et sibi in obseq̄
um deputant̄. et sic honor eius
et gloria in melius augmētatur
exod. xxij. **S**acerdoti madian e
rant vij. filie. **V**el dic q̄ septem
puelle regi que site sūt p̄tulae
et inferiores eccā. hester vero est
romana eccā. que licet omnes cus
todie eunuchi nostri id est sūmi
pontificis cōmittant̄ ista tamen
preferat̄ ceteris et regi xp̄o inti
mius cōiugat̄. **I**sta ergo dya
demate coronata impat et alie
famulant̄ etc. sic sup̄. **V**el ex
pone sicut exponūt doctores q̄
repudiata vasti id est sinagoga
hester que erat de genere capti
uoy id est eccā de gētibus xp̄o e
ligit̄ cui septē puelle. i. vniuersē

aiē fidelium in obsequium cōceduntur
Ista vero mardochee. i. paulus
ap̄lūs qui impudiciā cōterit q̄
ad hām de stirpe gemi. i. benia
min p̄dicādo eā nutiūt et de salu
te ip̄i? curā sollicitā semp egit et
eā t̄q̄ filiā erudiuit. **H**ic hēs q̄
vnaq̄q; concubiarū assuei p̄ q̄ ma
ne a rege exieāt statim in custodia
eunuchi q̄ concubim̄ p̄erat p̄trāsi
bat ad regē tñ ap̄li? rediē n̄ po
terat nec audebat nisi quādo ex
ip̄a; p̄prio noīe repetebat. **S**ic
vere nulla peccatrix aīa postq̄ a
rege xp̄o p̄ p̄ccm̄ recesserit et ad
custodiā eunuchi. i. dyaboli stei
lis et cōcupiarū et malarū aīarū
p̄ncipis trāserit ad xp̄m regē p̄
se redire nō p̄t nisi p̄ speālē grā
voct̄ et nisi p̄ grām adiuuetur.
Ista enim p̄ se p̄t cadere sed nō re
surgere qz h̄m̄ senecam virtutes
magistro indigēt. sine m̄grō vi
cia discunt. **H**ic habes q̄ hest
er nō q̄siuit a custode suo speci
alē ornātū sed q̄cquid sibi dare
voluit eunuch? accepit et tñ illa
magis placet seu placuit regi q̄
relique que ex industria se orna
uerūt. **I**n quo notat q̄ mulieres
q̄ cōtū nāli cōtēte aduhteina orna
mēta nō adhibent pl? q̄ cōtē ut
cōit placēt. **V**el dic q̄ ista p̄soā
q̄ a custode et p̄lato suo cōmenta
diuiciarū et bñficōy p̄ abicōez nō
exigit h̄ ill q̄ a p̄lato sibi cōcedūt
cōtēta nil aliud petit regi xp̄o am
pli? placē cōsuevit. h̄ntē? aliim̄ta
et q̄bo tegam? cōtēti su? .i. tbi. vi.

Hester.

Asuerus exaltauit amā
filiū amadathi destirpe
agath et sup oēs pnci-
pes regni sui exaltauit solū ei?
pcepitq; q; oēs corā eo genu fle-
cterēt. et q; aman genib; flexis
adorarent. mardoche? autē q; ad
portā regij palacij morabat? bu-
iusmodi supbiā abhominās ei-
dē genua nō flectebat. et cūctis
adorātib; ip; adorare nō volebat.
Qd tūc vidēs iratus amā contra
ipsū solū nō fuit indignatus se-
uire s; potius ordinauit totū ge-
n? iudeorū p totū imperiū vna
die occidē et delē. Misit igitur
līās regis p vniūsas puincias
q; iudei a maiore vsq; ad mini-
mū decia tercia die interficerēt
et q; bona eorū a volētib; rape-
rēt. Qd vtiq; factū fuisse n̄ mar-
dochei luctus ieiunū cinis et pe-
nitētia et hester regine orō et di-
ligētib; edcū ipij imutass;. Dñs
autem mediante hester negoa-
um taliter imutauit. q; iudeis li-
beratis amā ppo patibulo qd i-
iuste alijs pauerat punitus peri-
it. **S**ic vere dico q; in curia as-
sueri. i. i curijs pncipū et magtū
sepe fit q; aliq; amā. i. aliq; su-
pbus de genē agath q; interpre-
tat? festina et filius amadathi q;
int? ptat? pplūs huiēs pccō. i. de
plebe sua huili et paupē nat? et
seruituti ppli. i. pccō nichiloi? s; b;
iugatus ad aliquē magnū statū
puebit? et alt? solū et ad excel-
lēs officiū pl? q; ali; s; bliat? Qui

pauldubio statū sui prioris sta-
tus obliuiscit? et in supbiā erec-
tus si quis mardocheus. i. si q; s-
scūs hō ipius indignās supbi-
ā sibi nō obedieit vel ipsū iuxta
votū nō hōrauerit. statū cōn eū
machinat? et nō solū ipsū imo e-
ciā totū gē? suū aicos et failiaēs
subūtē et gūare p dñm sui potētī
ā satagit et molit? Crudeles em̄
et ipij illd faciūt q; extra aliquēiu-
ste vel iniuste fuerint irati aicos
et sanguineos suos q;uis i nul-
lo sibi nocuerūt grauāt atq; le-
dūt cū dicat scriptura eze. xvij.
q; vn? nō dz puniti p alio s; v-
nusquisq; p pccō suo morietur.
Sepe tū fit q; hester regia q; itē
ptat? abscondita. i. occulta puidē-
tia dei alē ordiat et sui malicijs
obuiās inuocētes de manu ei?
in morte et grauissimis infortu-
nijs ipsū dāpnat. **U**nde iob vi di-
cit q; dominus dissipat consilia
malignorum ne possint implē.

Qom totum genus iude-
orū morti esset p aman
maliciam ab assuero re-
ge iudicatū mardoche? cū alijs
iudeis necnō et hester regia ieu-
nijs et lacrimis se dederūt. et saccis
se induerunt. et sup capita cine-
rem asperferunt. et oracionib;
feruidis ad dominum clamaue-
rūt. **I** q; edcū est q; null? sub
pēa mortis nō vocatus intraret
ad regē nisi forte rex in signum
clementie sceptrum suum aure-
um sibi extenderet ad tāgendū.

hester tñ fiducia habēs ī domi-
 no sūptis regalibz ornamentis
 p liberaōne populi sui duabus
 comitata puellis vna scz cui in-
 mitebat et altera q̄ defluencia in
 terrā vestimenta portabat ad re-
 gem q̄ inq̄ feroce intravit. cuius
 aspectus cor dñi statim in mā sue-
 tudine dūt et in signū clemēcie
 v̄gā aureā sibi tāgēdā extēdit q̄
 accēdēs et virgā tāgens regē ad
 pradiū inuitavit et liberaōnem
 populi suspēsiōne aman reuoca-
 tiōne eplārū ip̄i? amā que sup
 necē iudeorū iusse fuerant p no-
 uas regis eplāz et sublimatiōne
 mardochei sui auūculi ip̄trauit
Sicut em̄ dicitur hic et infra capi-
 tulo xv. **C**um vidisset rex hester
 reginam statim placuit oculis
 suis et extēdit virgam auream
 et accessit et osculata ē sūmitatē
 virge. **C**ui statim rex intulit ī hec
 verba. **Q**uid vis hester regina:
 que ē petitiō tua? Ecclā si dimidiā
 ptem regni mei peticis dabitur
 tibi. **I**sta oīa pnt ad misterū
 nostre redēpōis applicari. **C**on-
 stat ei q̄ a principio totū genus
 iudeorum id ē hominū p malici-
 am et inuidiam amā id ē dyabo-
 li ab assuero rege. i. a deo p pec-
 catum ad mortē fuit adiudicatū
 et p eplāz regis. i. ip̄i? dei sūmā
 condēpnatū. gen. ij. quacūq; die
 comedētis morte moriemini. **I**ta
 q̄ mardochei et alij iudei id ē sc̄i
 patres q̄ edictū illud in susis que-
 rit p̄tat̄ gaudiū vici. i. in sacra

scriptura q̄ spūale gaudiū ē viro-
 rū p̄dere cognouerāt antiquit?
 flebant facis builitatis ieiunio
 abstinēcie et cinere mortis meō-
 tie se domabāt et p liberaōne et
 redēpōe sua dñm exorabant di-
 cētēs illud ps̄. **V**eni ad liberādū
 nos dñe de? virtutū. **N**ullus em̄
 ad regē tunc intrabat nullus celū
 occupabat nll? morturis et dāp-
 nādīs remā ip̄trauit. **V**n̄ h̄ ca-
 iij. d̄z q̄ nō erat licitū sacco idu-
 tū aulā intrare regis. necdū em̄ il-
 luc aque vōuerat: nulli adh̄ v̄tu-
 tis sue virgā scz filiū p incarna-
 tiōne ostenderat. redēpōis hu-
 mane negocium desolatū mane-
 bat. **Q**uapropter mardochei et
 iudeorū populus. i. scōrū patrū
 cētus tristabat et flebiliter luge-
 bat. **V**nde de humana natura p̄t
 dici p illo tpe illud trenorū p̄mo
Plorans ploravit in nocte et se-
 quit̄. nō est q̄ solet̄ eā. **S**z q̄d:
 p̄culdubio hester regina. i. btā
 v̄go aslūptis oīmētis v̄tutū et ad-
 iūctis sibi duabus puellis. i. dua-
 bus virtutibz sibi faūliaribz col-
 ligatis vna scz cui imitebat. hec
 est virginalis castitas et integri-
 tas altera que portans caudam
 vestiū que seq̄bat̄ hec ē humili-
 tas isti regi se dignā et ydoneam
 p̄ntavit. quā vt statim cōstantē
 et ornata et sanctificatam vidit
 oculis eius placuit. et ideo v̄gā
 v̄tutis sue auream et p̄cōsam. i.
 filiū bñdēm emittēs ex syon ip̄z
 p btāz icarnatiōne extendit et sic

in signū clemētie sibi et toto ge-
neri hūano suū benedictū filiū
declinavit ad quē scz ista humi-
liter accēdes p fidē credēs et cō-
sentiens v̄gā istā tetigit et cōce-
pit. et sic aman supbū et iudeo-
rū et fidelīū inimicū supavit et po-
tētā ei? strait suūq; plūz a mor-
te liberavit et veteres hās. i. vet?
testamentū novis lrīs novi tes-
tamenti tpaunt. **Vñ** iā gauden-
do possumus dicē illd ad rō vij
Nunc soluti sū? a lege mortis i
q̄ detinebamur vt seruiā? i novi
tate spūs nō in vetustate lrē. **Ist**
ta ig? ē veritas q; cū regnū assue-
ri. i. dei in duob; cōstet scz in ius-
ticia et mīa isti regine paradisi di-
vidiā rēgni sui ptē scz mie distri-
buōez sibi cōtulit deus **Igit** ista
regina dicit mie. alterā vero ptē
scz iusticie sibi retinuit et iō sol iu-
sticie nūcupat. **Quocēs** igitur
p aliquo supplicat rex ille nich-
il prsus sibi denegat. sed peticō-
nē illius exauditā iudicat et ptā-
tē in media ptē regni sup facē-
da mīa sibi donat **Quūis** inqt
hester regina zc **Vñ** tercio regū
secūdo dicit. **Nē** mi nephas ē
vt autā facē tuā **Vel** si vis dic
q; illd p̄dcm scz q; null? itret ad
rēgē nisi vocat? videt? adhuc du-
raē. **Cōstat** ei q; null? ad rēgē. i.
ad xp̄i palaciū itroducat? n̄ pus
p fidē et grāz vocet. **Vocacō** ei in-
gressum p̄cedit quia grā glām
antecedit. **Ad heb. v.** **Nullus**
assumit sibi hōrē sed qui vōt? zc

Vel dic q; nullus ingressus ad rē-
gē xp̄i scz fide et grā dignus ef-
ficiat? nisi q; p spēalē inspiracōez et
grāz a deo eligit? et vōtur quia scz
nullus ex p̄pa v̄tute salu? effici-
tur immo necesse est q; a deo spe-
cialiter vocetur. **Non** enim est
volentis neq; curētis: sed dei mi-
serentis. **Ad romanos ix.** **Quia**
scilicet sicut idem saluator dicit.
Iobis sexto **Nemo** potest v̄ire
ad me nisi pater meus traxerit
eum. **Et iobis decimo.** dicit. **Qz**
pprias oues nominatim vocat
et ipsū sequūt. et vocem eius au-
diunt **Vel** dic q; altero de duo-
bo mo? ipune itrabat? ad rēgē scz
quādo preuocabatur vel quan-
do virga aurea in signū clemen-
tie tāgenda extendebatur **Sic**
vere dico q; ad regem xp̄m nul-
lus intrat nec in paradiso sue pre-
sentie se presentat nisi ipsum vel
misericōrdie vōcō vel iusticie v̄-
ga seu cōrectio itroducat. **Ist**
tis em̄ duob; modis deus v̄tit?
vt āq? ad ipsū p fidē et penitēti-
ā itroducat? qz scz alios inspira-
do vocat. et ipsos sine violentia
trahit et appellat **Alios** vero v̄-
ga aurea cōrectionis et tribu-
lacōis tangit et mediāte virga
huiōi sibi sp̄ntiales efficit. et cū
v̄ga signū clemētie eisdē cōdit.
Nūq; ei mai? clemētie signū pec-
catori cōdit? q; quādo v̄ga cō-
rōis ad eū extēdit? vt sine picu-
lo dei p̄sentia pfruat? **Vnde** secū-
do macha. vi. dicit. **Qz** nō finē

diu peccatoribus ex sententia age
re magni beneficii est indicium. **U**el
istud allega de punitibus et pla-
tis et predicantibus qui quandoque
uocacione id est dulci monitione
quandoque uirga aurea. i. aspera
correctione debent uti ut audito-
res et subditi possint ad statum
gracie introduci. **U**n p. xxij. Tu
uirga punitis eum et aia. ei de infer-
no liberat. Signum ei clemencie in
uirga ostendit quia qui punit uir-
ge odire filium predicatur. **H**ic
legitur quod bester inuitauit aman
ad prandium ut ueniret. erat enim
secundus post regem. de qua qui-
dem inuitacione summe gaudius
se iactabat et summe beatum se re-
putabat. regina tamen hoc pro bo-
no suo non fecerat quia mediante
tali conuiuio ipsum occidere appone-
bat. **Q**uod factum est quia scilicet in ipso con-
uiuio tractatus est eius interitus
ita quod de conuiuio ad suspendium est
ductus et conuiuio et gloria spolia-
tus. et inimicus eius mardoche-
us sibi in gloria et officio substi-
tutus. **R**egina bester que in-
pretatur absconsa potest signifi-
care fortunam absconse et occulte
mundi negocia diuini modo pau-
rantem. **I**sta est enim mundi regi-
na et domina a qua uel proueniunt
tam bona quam mala. qua propter
ab antiquis fuit credita quodam dea
Fortunam autem proprie loquendo oc-
cultam dei prouidentiam uel saltim effe-
ctus istius prouidentie occulte sed
alias pluries dixi. ecce credo qua

scilicet ab ista ex causis nobis igno-
tis diuisa proueniunt que prima
facie irrationabiliter facta esse vi-
dentur. **I**gitur ista est ueritas quod ista
regina nostra bester absconsa fortu-
na scilicet quandoque aman. i. aliquam
malam personam ad conuiuium suum id est
ad gaudia mundane prosperita-
tis uocat. ubi quod quod indignum cum
rege. i. iuxta reges et principes
in sublimibus officiis ipsum lo-
cat pro. uidi impium super altatum.
ita quod ex hoc letatur quod plurimum
et exultat et se beatum uocat et re-
putat ignorans que sibi occulte
ista regina procurat et seruat. sed
reuera illud pro bono fortuna non
facit sed potius quia eum sic elec-
tum grauius dampnare et contemp-
nere ipsum cupit. unde seneca de
sentenciis oratorum dicit quod om-
nis blandientis fortune spon-
sus cum periculo mittitur. et inde
est quod subito dum non aduertit
taliter de conuiuio mundane prof-
peritatis eicitur gloria et bono-
re statu gradu et officio exiit
et quandoque corporaliter suspen-
ditur morti temporali et perpe-
tue mancipatur et alius suus for-
sitam inimicus eidem in officio sub-
rogatur. **I**deo pulchre loquitur se-
neca libro de tranquillitate anime. i.
de fortuna. **L**etiores inquit reque-
re quod fortuna nunquam respexit quam quod
desinit. noli huic tranquillitati confide-
re. in momento male eunt et eadem die
et que nauigia luxuriat sorbetur. **U**el
dicit quod regina ista est occulta dei

iusticia q̄ apud deum parat ta-
libo dū adūtūt aliq̄ciēs malum
suum.

Hic habē? q̄ impio amā
nō sufficiebat q̄ gnali-
ter oēs iudeos morti tra-
dēdos parauēat nisi q̄ tra mar-
docheū spēaliter et in spēali se-
uiret p̄ eo q̄ corā ipso genua nō
flectebat. et iō de cōsilio vxoris
trabē exēlsam in domo sua pa-
ri fecerat et vt ad regē p̄ mar-
docheo suspēdēdo licētiā requirēt
parauit Qd̄ tam mirabili cōmer-
tio deus in cōtrariū immutauit.
Noctē eī illā rex insompnē du-
xerat. et historia? ātiq̄s p̄legi fe-
cerat. et de mardocheo inuene-
rūt scriptum q̄ insidias duorū
eunuchorū q̄ ēgē occidē voluerāt
reuelauerat. et tamē nullū p̄ciū
reortauerat atq̄ p̄miū q̄p̄ r̄p̄
volēs mardocheū p̄ fidelitate ex-
hibita hōrare. amā q̄ p̄ suspēho-
ne ipsius ipetrāda venerat vōiūt
et q̄liter ab eo honorandus ess̄
quē rex hōrare decreuerat in ge-
nē requisit. Aman vero p̄ se
peticōez huiōi factā credens ad-
huc amplius sperās hōrari sic a-
it. Hō inquit quē rex hōrare cu-
pit dz̄ indui vestibz̄ regis. et im-
poni sup̄ equū q̄ ē in sella regis
q̄ habere sup̄ caput suū regium
dyadēa. et p̄mus de regis p̄ndi-
pibz̄ et tiranmis teneat equū eī?
et p̄ plateas cītatis incedēs cla-
met et dicat **Hic ē hō** quē r̄p̄ vō-
luit sic hōrari **Quo** audito pre-

cepit rex q̄ille amā q̄ p̄mus p̄n-
cipū erat omīa q̄ dixerat mar-
docheo iudeo facēt. et q̄ ipsū pre-
dicto modo p̄tinus p̄ cītate pā-
bulās hōraret. Qd̄ sc̄z licet inui-
tus aman statim executus ē. Et
sic factū ē q̄ tpe q̄ v̄rat sicut cre-
debat p̄ eo suspēdēdo v̄it p̄ eo
honorando **I**n crastino vero ī eo-
dem patibulo quod mardoche-
o pauerat fuit suspensus et ipse
mardocheus in dignitate eius
subrogatus. sicut infra ponitur
ca. septimo q̄ octauo. **I**sta pos-
sūt exēplariter allegari ad mul-
ta. et primo quidem contra vin-
dices et crudeles quibz̄ nō suffi-
cīt vna crudelitas nisi adhibeāt
duas vel multas. sicut patet in
isto cui non sufficiebat q̄ iude-
os vniuersaliter occideret nisi e-
ciā mardocheū in domo sua spe-
ciali suspēdio iugulaēt quia sc̄z
sepe fit q̄ deus aliud disponit.
et q̄ crudelitatem illā quam in
alium exercere voluēt in caput
eius introducit. et proprio tor-
mento quod alijs parauerat ip-
sum ferit. sic apparet de illo qui
bouem eneam reperit. qui tam
primus in eo mortem seu mor-
tis supplicium tolerauit. sicut e-
nim parisius ille regis thesau-
rariū patibulum regium quod
cum magna diligentia p̄ scelēa-
tis suspēdis pauerat ipse ī p̄-
pria persona encemiauit. **Eccle-**
siastica tercio capitulo Qui amat
p̄iculum in illo peribit **Qz** sicut

Hester.

dicat eadē .xxvij. qui fodit foueā
in illā decidet et qui statuit lapi-
dem primo offendet in eo et qui
laqueū alteri ponit pibit in illo.
¶ Vel allega istud qd sepe fit q
eodē actu quo quis alicui nocere
credit illi potius proficit: et noci-
mentū quod sibi pare crediderat
ad vtilitatem ipsius deus vertit
sicut patet de illo aman qui pro
suspensione mardochei venerat
et tamē contra spem et voluntatē
suā ipm honorauit et honoracō-
nem quam p se dictasse credide-
rat deus ad alterū ordinauit et e-
cōuerso mortē quā alteri cogita-
uerat ipse dei iudicio reportauit.
¶ Mirabilis em̄ est pmutacio oc-
culte dei puidencie quando vult
operari. q scilicet bonum quod
mali p se habere credunt ad bo-
nos quandoq; diuat. **¶** pūbi. xiiij
¶ Reseruat iusto substantia pec-
catorum et malum quod illi ma-
li bonis parauerant in caput ip-
sorum girat. vnde **¶** pūbi. xi. **¶** Jus-
tus de angustia liberabitur et tra-
detur impius p eo **¶** Vel illud
allega q pmiū iustoz qnq; dif-
fert ita q qsi in obliuionē tradi-
videt sicut de illo mardocheo p
qui insidias regi reuelauerat et
tū sibi nullū pmiū datū eāt **¶** Vex
tamē rex noster xp̄us qui conti-
nue vigilās noctē isompnē dur-
it finaliter qū historias pteitas
et sanctorū merita in libro indele-
bili sue mentis elegit iposq; nū-
dum premiatos repetiēs hono-

re tam temporali qm eterno ho-
norandos decreuit. Illos igitur
finaliter vestibus regis id ē cor-
porū dotibus induit: illos super
equos in sella id ē sup celi celsitu-
dinē cōstituit: illos regio dyade-
mate id ē dignitate eterne glorie
honoauit: illos p principes su-
os id ē p angelos suos cōduci et
deduci precepit atq; mandat. et
sic quicquid tardat ipos p me-
ritis suis remunerat et honorat
hoc em̄ honore dignus ē quēcū-
q; rex honorare decreuit. vnde
in ps̄. **¶** Gloria et honore coronas-
ti eū dñe **¶** Vel dic moraliter q
vestes regis fuerūt ille virtutes
q̄s xp̄s habuit circa corpus scz
carnis mūdicia seu puitas q̄ fuit
it t̄p̄ carnis interior. p̄m̄e aspe-
tas que fuit sicut tunica superio-
et rex mūdialiū paupertas q̄ fuit
sicut clauus exterior equi illius
regis fuit crux in qua fuit porta-
tus. dyadema eius fuit corona
spinea qua extitit coronatus **¶** Di-
co igitur q mardocheus qui int̄-
pretatur amara contitio impu-
dicie potest petrū et andream
significā q̄ reuera in hoc fuerunt
a rege sūme honorati q̄a vestibo
equo et dyademate id est ad sue
passiois similitudinē fuerūt crucia-
ti et p aman id ē p neronē et ege-
am honore h̄m̄odi insigniti. **¶**
Eadē moaliē ista pnt dici de qlibet
scō q̄ vestibo regis. i. huilitate cas-
titate et paupertate tegit̄ diadeāte
regis. i. spina d̄mi t̄ōris corōt̄

pungitur. equorum sella regis
 .i. a bta virgine vel a cruce p de-
 uocōez et fiducia rebit et porta
 t' atq; ab amā iūmico suo .i. a mū-
 di pncipib; a tirānis cāduatur
 et vxat. Illo ei mō rex nē est?
 suos in hoc mūdo hōrauit. i. q;
 tū illa q̄ ipse habuit ifignia eis
 donauit. et istis mediantib; cele-
 ste pmiū eis parat. **Eccā xlv** Co-
 rona aurea sup caput eius: ex-
 p̄ssa signo scitatis glorie hōtis
 et opus fortitudis.

Hic ca. x. et xi. poit' somp-
 niū mardochei scz q; fie-
 bāt vōes tumultus et tomitrua
 terremotus a turbacio sup ter-
 rā Videbat etiā q; dracōes maxi-
 iūicē cōfligebāt. ad q; clamorē
 cōte cōitate sūt nacōes vt pug-
 rēt cōtra gētē iustoz q; tiore tri-
 bulacōe et āgustia territa seipaz
 pparabat ad mortē. quib; scz ius-
 tis ad dñz clamātib; ecce fōs p-
 uus creuit in fluiū magnū et i
 aq; plurimas redūdauit et i lu-
 cē solēq; cōsus ē. vel s^m aliā lrām
 lux et sol ortus ē. et huiles tunc
 exaltati sūt et deuorauerūt incli-
 tos. **S**ic vere cū a mūdi pnci-
 pio p' terremotū et toitruū tēp-
 tacōis ludferi cōtinue fuerūt bellū
 inter duos dracōnes. .i. inter rō-
 nales creaturas diabolū scilcz et
 hōiez sic factū ē q; cōmote sūt na-
 cōes dēonū et imiq; cōtra pplūm
 iustoz et fidelū et pualēbāt Ita
 q; p tūc oēs iusti mortē et infer-
 nū necario exspcābāt. tribulaci-

ones et angustias sustinebāt q;
 ppter ad dñz clamātes liberati-
 onem deuocōis iplorabāt. dicen-
 tes illud p̄ste. **Veni ad liberādū**
nos Et ideo dei nutu fōs pu? .i.
 bta virgo pua et huilis in flui-
 um magnum creuit. in q̄tū deū
 q̄ est infinitus cōtinere potuit. a
 in aquas redūdauit etiam plu-
 rimas. in q̄tum humano genei
 multa beneficia ppinauit. a lux
 et sol idest cristus dei filius sol iu-
 sticie in mundo ortus et nat' ex-
 titit. et sic pax triāq̄littatis et bo-
 ne voluntatis hominibus nata
 fuit. Tunc enim humiles. idest
 captiui qui erāt in limbo. iusti q;
 sunt in mundo exaltati fuerunt
 contra inclitos. idest cōtra dēo-
 nes et tirannos preualuerunt a
 virtute illius solis fontisq; mor-
 tis eterne piculum euasēt. **M**a-
 la. q̄rto. **O**riet' vobis sol iustici-
 e timētibus nomē meū **V**el dic
 q; quādo in aliqua eccā vel cō-
 tu veniūt terremot' et turbacō
 vtpote quia quādo moit' prela-
 tus statim ē in electioē lis et cō-
 tētio fit em tūc quādo q; q; duo
 magni dracōnes idest duo mag-
 ni canonicū vel priores malicio-
 si et ambiciofi inter se pro habē-
 da dignitate cōfligūt **Q**uo fa-
 cto statim naciones et partes se
 diuidunt. et mali cōtra iustos
 pualere cōtendūt. **S**z p cōto sepe
 fit q; neuē duocū dracō; obtinet
 q̄nimo sepe fit q; aliq; fōs pu?
 .i. aliq; homo humilis pauper

et nullius reputationis eligitur
 et in fluvium magnum id est in platū
 convertitur et sic tandem in lucē
 et solem per seā et exemplarē vitā
 mutat et sic per ipsū boni et huī
 les promouent et extollunt ma
 li vero et supbi mediāte iusticia
 deuorantur quia per certo sepe fit
 quādo dñs suscitāt de terra ino
 pem ut sedeat cū principibz et so
 liū glorie teneat tūc deponūtur
 potētes de sede et exaltāt huīles

Hic capitulo xvi. dicitur quod po
 pulus iudaicus in captiui
 tate positus iustis legibus vteba
 tur. Circa quod nota quod iudei in ter
 ra sua erāt liberi leges dei nō ser
 uabant sed potius ydolis serue
 bant. In captiuitate tūc et tribu
 latione et seruitute dñm colueūt
 sicut ponit tūc libro esdre. ca.
 xiiij. Illud potest allegari quod rex
 aao dat intellectu sicut dicit psal.
 xxviii. et quod plus proficit homini
 aduersitas quam prosperitas quia sepe
 in prosperitate positi et deū et ei
 legē obliuiscunt ydolis et vicij
 famulantur: in tribulatione vero
 ad seipos reuertunt et se propter
 sua peccata puniri intelligētes
 seruire dño et mandata eius fa
 cere cōpellūt. Cum occidēt eos
 querebāt eū. Vel expone si vis
 quod ut cōmuniter homo est meli
 or in terra aliena quam in patria

Expliat moralizacō sup bester.

Incipit moralizacō sup Job.

De Job autem totus fit
 moralis et morali
 zabilis nichil intē
 do ponere nisi ali
 qua que narratiue
 ponunt. Dico ergo quod vir erat in
 terra bus nomine iob et erat vir
 ille simplex et rectus timēs deū
 et recedens a malo et nati sunt ei
 septē filij et tres filie. possessioque
 erat ei septem milia ouium tria mi
 lia camelorum quingēta iuga bouū
 et quingēte asine et familia mul
 ta nimis. **R**euera talis vir de
 bet esse quilibet vir perfectus quia
 per certo iste debet esse vir id est vi
 gorosus et virtuosus in terra bus
 que interpretat festiuans et cō
 filiator diligens et studiosus et
 aliorum consiliator pacificus et
 dulcorosus. simplex debet esse hu
 milis et modestus rectus et ius
 tus. debet esse timens deū et ma
 lorū omnium fugitiuus qui etiā de
 bet dici iob qui intēptat dolens
 quia sepe ipse debet esse per culpis et
 miseris huius vite dolens tristis
 et gemebundus et sic iste erit intē
 orientales id est inter iustos mag
 nus in virtutibus et secundus.
 eccā. i. magnus effcās sū et pces
 si oēs quod ante me erāt in sapia. Ideo
 possessio virtutū suarū dicitur esse multi
 plex quod reuera ipse dicitur habere septē
 filios. i. septē spūs. s. dona: tres
 filias id est tres theologicas vir
 tutes: septē milia ouium. i. vij mie
 opa. tria milia camelorum. i. triū pccū
 pñe. s. de cōis et fel. et satis. onera